

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนความต้องการและปัญหาในการใช้บริการต่าง ๆ ของนิสิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ฐานะชั้นปี เป็นตัวแปรที่ทำให้นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ห้องสมุด การใช้บริการต่าง ๆ แตกต่างกัน
2. สาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอก เป็นตัวแปรที่ทำให้นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ห้องสมุด การใช้บริการต่าง ๆ แตกต่างกัน
3. นิสิตส่วนมากมีความต้องการในบริการยืมหนังสือ
4. นิสิตส่วนมากมีความต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน
5. ปัญหาสำคัญในการใช้บริการห้องสมุดของนิสิต คือ การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบ ซึ่งมีส่วนทำให้นิสิตไม่เข้าใช้ห้องสมุด

จากสมมติฐานดังกล่าว มีตัวแปรอิสระ คือ

1. ฐานะชั้นปี ได้แก่ นิสิตฐานะชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4
2. สาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอก ได้แก่ สาขาวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ปรัชญา ศิลปการละคร

ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน และภาษาอิตาเลียน

ตัวแปรตาม คือ

1. การใช้ห้องสมุด ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ห้องสมุด การใช้บริการต่าง ๆ
2. ความต้องการในการใช้บริการห้องสมุด
3. ปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบ สภาพการใช้ห้องสมุด ความต้องการในบริการต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาในการใช้บริการ โดย แจกให้นักนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2529 จำนวน 464 คน หรือร้อยละ 50 ของจำนวนนิสิตทั้งหมด 925 คน และได้รับแบบสอบถามคืน มาจากนิสิต 413 คน หรือร้อยละ 89.01 ซึ่งหากจำแนกนิสิตผู้ตอบแบบสอบถามตามฐานะชั้นปี พบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่หากจำแนกตามสาขาวิชาที่นิสิตเลือก เรียนเป็นวิชาเอกแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนกว่าครึ่ง (54.94%) เป็นนิสิตที่เลือกเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences-SPSS) ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหาความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าโคสแควร์ และค่าเอฟ สำหรับการคำนวณค่าเอฟนั้น หากพบว่ารายการใดมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของแต่ละกลุ่ม เป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟ เฟ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการใช้ห้องสมุด

นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดในระดับมาก คือ เพื่อใช้หนังสือ ($\bar{x} = 4.46$) เพื่อทำการบ้านหรือทำรายงาน ($\bar{x} = 3.97$) และเพื่อทบทวนบทเรียน ($\bar{x} = 3.68$) โดยนิสิตจำนวนสูงสุด (39.78%) เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิตเข้าใช้ห้องสมุดน้อย คือ การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบ (32.47%)

บริการที่นิสิตใช้ในระดับมาก ได้แก่ บริการถ่ายเอกสาร ($\bar{x} = 3.79$) บริการจ่าย-รับ ($\bar{x} = 3.64$) และบริการที่นิสิตใช้ในระดับน้อยที่สุดคือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด ($\bar{x} = 1.38$)

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ในระดับมาก คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{x} = 3.65$) ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ในระดับน้อยที่สุด คือ อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 1.51$) วิทยานิพนธ์ ($\bar{x} = 1.50$) และทำเนียบนาม ($\bar{x} = 1.44$) ส่วนสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ในระดับมาก ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี ($\bar{x} = 3.69$) สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ในระดับน้อย ได้แก่ ปรัชญาและศาสนา ($\bar{x} = 2.20$) รัฐศาสตร์ ($\bar{x} = 2.15$) การศึกษา ($\bar{x} = 2.11$) จิตวิทยา ($\bar{x} = 2.02$) ศิลปกรรม ($\bar{x} = 2.00$) ภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 1.97$) ดนตรี ($\bar{x} = 1.81$) บรรณารักษศาสตร์ ($\bar{x} = 1.79$) เศรษฐศาสตร์ ($\bar{x} = 1.75$) วิทยาศาสตร์ ($\bar{x} = 1.71$) และกีฬา ($\bar{x} = 1.69$)

2. ความแตกต่างในการใช้ห้องสมุดของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี

นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อใช้วิทยานิพนธ์ 2) เพื่อทบทวนบทเรียน 3) เพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนหรือนัดพบเพื่อน กล่าวคือ นิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 และ 4 ใช้ห้องสมุดเพื่อใช้วิทยานิพนธ์มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 รวมทั้งนิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 ใช้ห้องสมุดเพื่อใช้วิทยานิพนธ์มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 ด้วย ส่วนนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้ห้องสมุดเพื่อ

ทบทวนบทเรียนมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 และนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ยังใช้ห้องสมุดเพื่อพักผ่อน หรือนัดพบเพื่อนมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 และ 3 และพบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อใช้หนังสือ เพื่อใช้วารสาร นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อใช้หนังสืออ้างอิง เพื่อใช้หนังสือสำรอง และเพื่อทำการบ้านหรือทำรายงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ส่วนความถี่ในการใช้ห้องสมุดนั้น นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี เข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 จำนวนสูงสุด (29.09%) เข้าใช้ห้องสมุด 3 ครั้ง/สัปดาห์ แต่นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวนสูงสุด (28.44, 21.78 และ 39.78% ตามลำดับ) เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์

นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี ใช้บริการต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 รวม 8 บริการ คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการครรชนิวารสาร บริการจ่าย-รับ บริการจองหนังสือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการหนังสืออ่านนอกเวลา และบริการถ่ายเอกสาร โดยนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้บริการจ่าย-รับ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 รวมทั้งนิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 ใช้บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 สำหรับนิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด และบริการหนังสืออ่านนอกเวลามากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ตลอดจนนิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 ใช้บริการหนังสืออ่านนอกเวลามากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 และ 4 และใช้บริการจองหนังสือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 แต่ไม่พบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี ใช้บริการ 3 บริการ คือ บริการหนังสือสำรอง บริการรายชื่อหนังสือใหม่ และบริการนิทรรศการหนังสือใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สำหรับการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ พบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี ใช้สิ่งพิมพ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งหมด 12 ประเภท คือ สารานุกรม หนังสือนิยาย นวนิยายหรือเรื่องสั้น วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทย วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์

ภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ โดยนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้สารานุกรม มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2, 3, 4 และนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้นวนิยายหรือเรื่องสั้นมากกว่า นิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 ส่วนนิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวารสารวิชาการภาษาไทย มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 และ 3 ใช้วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาต่างประเทศมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ใช้หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ และวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ มากกว่า นิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 นิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 และ 4 ใช้ทำเนียบนาม วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ ภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ส่วนนิสิตฐานะชั้น- ปีที่ 4 ใช้วิทยานิพนธ์มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 และพบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีใช้สิ่งพิมพ์ 6 ประเภท คือ พจนานุกรม วรรณคดี บรรณานุกรม อักษรานุกรมชีวประวัติ อักษรานุกรม ภูมิศาสตร์ และหนังสือทั่วไปภาษาไทย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีซึ่งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 8 สาขา คือ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ (ทั่วไป) ปรัชญา และศาสนา จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ การศึกษา รัฐศาสตร์ ภาษาและวรรณคดี โดย นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 ใช้สิ่งพิมพ์สาขาการศึกษา มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 และ 3 ใช้สิ่งพิมพ์สาขาปรัชญาและศาสนา จิตวิทยา และรัฐศาสตร์ มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 รวมทั้งนิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 และ 3 ยังใช้สิ่งพิมพ์สาขาปรัชญาและศาสนา มากกว่านิสิตฐานะชั้น- ปีที่ 4 ส่วนนิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 ใช้สิ่งพิมพ์สาขาประวัติศาสตร์มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 นิสิต ฐานะชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ใช้สิ่งพิมพ์สาขาภาษาและวรรณคดีมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 และ พบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีใช้สิ่งพิมพ์ 7 สาขา คือ ความรู้ทั่วไป กีฬา ดนตรี ศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ความแตกต่างในการใช้ห้องสมุดของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียน เป็นวิชาเอก

นิสิตในแต่ละสาขาวิชาเอกมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .05 รวม 3 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อใช้วารสาร นิตยสาร หรือ หนังสือพิมพ์ 2) เพื่อใช้หนังสือสำรอง 3) เพื่อทบทวนบทเรียน และพบว่านิสิตในแต่ละ

สาขาวิชาเอกมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 5 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อใช้หนังสือ 2) เพื่อใช้วิทยานิพนธ์ 3) เพื่อใช้หนังสืออ้างอิง 4) เพื่อใช้ทำการบ้านหรือทำรายงาน 5) เพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนหรือนัดพบเพื่อน

ด้านความถี่ในการใช้ห้องสมุดพบว่า นิสิตในแต่ละสาขาวิชาเอกเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ด้านการใช้บริการต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาเอกพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 รวม 4 บริการ คือ บริการจ่าย-รับ บริการนิทรรศการ หนังสือใหม่ บริการจองหนังสือ และบริการรายชื่อหนังสือใหม่

สำหรับการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาเอก พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 6 ประเภท คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ วิทยานิพนธ์ โดยนิสิตสาขาวิชาเอกภูมิศาสตร์ใช้อักษรานุกรมภูมิศาสตร์มากกว่านิสิตสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ศิลปะ-การละคร ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาสเปน

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น นิสิตในแต่ละสาขาวิชาเอกใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 6 สาขา คือ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ กีฬา ภาษาและวรรณคดี และบรรณารักษศาสตร์ โดยเฉพาะนิสิตสาขาวิชาเอกภูมิศาสตร์นั้นใช้สิ่งพิมพ์สาขาภูมิศาสตร์มากกว่านิสิตสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน รวมทั้งนิสิตสาขาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ใช้สิ่งพิมพ์สาขาบรรณารักษศาสตร์มากกว่านิสิตสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเยอรมัน

4. ความต้องการในการใช้ห้องสมุด

บริการที่นิสิตต้องการในระดับมาก คือ บริการถ่ายเอกสาร ($\bar{x} = 4.06$) และบริการจ่าย-รับ ($\bar{x} = 4.02$) บริการที่นิสิตต้องการในระดับน้อย คือ บริการหนังสือ-

สำรวจ ($\bar{x} = 2.51$) และบริการยืมระหว่างห้องสมุด ($\bar{x} = 2.34$) นอกจากนี้แล้ว บริการที่นิสิตต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดมุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ (96.61%) บริการใส่ตลับคีย์ (92.74%) การจัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล (91.28%) บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง (85.47%) บริการจัดทำสารสังเขป (77.97%) และบริการจัดทำภาค (57.38%)

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตต้องการในระดับมาก คือ พจนานุกรม ($\bar{x} = 3.96$) หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{x} = 3.92$) นวนิยายหรือเรื่องสั้น ($\bar{x} = 3.88$) หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ ($\bar{x} = 3.83$) วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทย ($\bar{x} = 3.73$) หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ($\bar{x} = 3.68$) วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาต่างประเทศ ($\bar{x} = 3.63$) ส่วนประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตต้องการในระดับน้อยนั้น ได้แก่ บรรณานุกรม ($\bar{x} = 2.45$) ดรรชนี ($\bar{x} = 2.36$) สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 2.34$) อักษรานุกรมชีวประวัติ ($\bar{x} = 2.25$) วิทยานิพนธ์ ($\bar{x} = 2.23$) ทำเนียบนาม ($\bar{x} = 2.06$) และอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 2.02$)

ด้านความต้องการสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับมากนั้น ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี ($\bar{x} = 3.92$) ความรู้ทั่วไป ($\bar{x} = 3.66$) ส่วนสาขาวิชาที่นิสิตต้องการในระดับน้อย คือ จิตวิทยา ($\bar{x} = 2.54$) การศึกษา ($\bar{x} = 2.49$) รัฐศาสตร์ ($\bar{x} = 2.49$) ศิลปกรรม ($\bar{x} = 2.46$) ภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 2.45$) ดนตรี ($\bar{x} = 2.40$) เศรษฐศาสตร์ ($\bar{x} = 2.21$) กีฬา ($\bar{x} = 2.19$) วิทยาศาสตร์ ($\bar{x} = 2.19$) และบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{x} = 2.13$)

5. ปัญหาในการใช้ห้องสมุด

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการต่าง ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีผู้อื่นยืมหนังสืออ่านนอกเวลาไปก่อน ($\bar{x} = 3.91$) และนิสิตต้องรอถ่ายเอกสารนาน ($\bar{x} = 3.82$) ปัญหาด้านการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การมีผู้อื่นยืมหนังสือทั่วไปไปก่อน ปัญหาด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ได้แก่ การมีจำนวนที่นั่งอ่านน้อย ($\bar{x} = 3.84$) ส่วนปัญหาด้านบุคลากรพบว่า ไม่มีปัญหาใดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเลย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น อาจสรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานได้ดังตารางที่ 52

ตารางที่ 52 สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สมมติฐานของการวิจัย	ผลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน	ผลที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
<p>1. ฐานะชั้นปี เป็นตัวแปรที่ทำให้ นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ ห้องสมุด การใช้บริการต่าง แตกต่างกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>วัตถุประสงค์แตกต่างกัน 3 วัตถุประสงค์</u> คือ เพื่อใช้ วิทยานิพนธ์ เพื่อทบทวนบทเรียน และเพื่อใช้เป็น ที่พักผ่อนหรือนัดพบเพื่อน - <u>ความถี่ในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน</u> - <u>บริการแตกต่างกัน 8 บริการ</u> คือ บริการยืมระหว่าง ห้องสมุด บริการครรชนีวารสาร บริการจ่าย-รับ (หรือบริการยืมหนังสือ) บริการจองหนังสือ บริการ ตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ ห้องสมุด บริการหนังสืออ่านนอกเวลา และบริการ ถ่ายเอกสาร - <u>ประเภทสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน 12 ประเภท</u> คือ สารานุกรม ทำเนียบนาม สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์ จุฬาฯ วิทยานิพนธ์ หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ นวนิยายหรือเรื่องสั้น วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ วารสารเพื่อ ความบันเทิงภาษาไทย วารสารเพื่อความบันเทิง ภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ไทย และหนังสือพิมพ์ ภาษาต่างประเทศ - <u>สาขาของสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน 8 สาขา</u> คือ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ (ทั่วไป) ปรัชญาและศาสนา จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ การศึกษา รัฐศาสตร์ ภาษาและ วรรณคดี 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>วัตถุประสงค์ไม่แตกต่างกัน 5 วัตถุประสงค์</u> คือ เพื่อ ใช้หนังสือ เพื่อใช้วารสาร นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อใช้หนังสืออ้างอิง เพื่อใช้หนังสือสำรอง และเพื่อ ทำการบ้านหรือทำรายงาน - <u>บริการไม่แตกต่างกัน 3 บริการ</u> คือ บริการหนังสือ สำรอง บริการรายชื่อหนังสือใหม่ และบริการ นิทรรศการหนังสือใหม่ - <u>ประเภทสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน 6 ประเภท</u> คือ พจนานุกรม วรรณคดี บรรณานุกรม อักษรานุกรม- ชีวประวัติ อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ และหนังสือทั่วไป ภาษาไทย - <u>สาขาของสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน 7 สาขา</u> คือ ความรู้- ทั่วไป กีฬา ดนตรี ศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์- วิทยาศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์

ตารางที่ 52 สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐานของการวิจัย	ผลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน	ผลที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
<p>2. สาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอก เป็นตัวแปรที่ทำให้นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ห้องสมุด การใช้บริการต่าง ๆ แตกต่างกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์แตกต่างกัน 3 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อใช้วารสาร นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อใช้หนังสือสำรอง และเพื่อทบทวนบทเรียน - ความถี่ในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน - บริการแตกต่างกัน 4 บริการ คือ บริการจ่าย-รับ (หรือบริการยืมหนังสือ) บริการนิทรรศการหนังสือใหม่ บริการจองหนังสือ และบริการรายชื้อหนังสือใหม่ - ประเภทสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน 6 ประเภท คือ อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ หนังสือทั่วไป ภาษาต่างประเทศ วารสารวิชาการภาษาไทย และวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ - สาขาของสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน 6 สาขา คือ ภูมิศาสตร์ กีฬา เศรษฐศาสตร์ ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์ไม่แตกต่างกัน 5 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อใช้หนังสือ เพื่อใช้วิทยานิพนธ์ เพื่อใช้หนังสืออ้างอิง เพื่อใช้ทำการบ้านหรือทำรายงาน และเพื่อ ใช้เป็นที่พักผ่อนหรือนัดพบเพื่อน - บริการไม่แตกต่างกัน 7 บริการ คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการหนังสือสำรอง บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการหนังสืออ่านนอกเวลา บริการตรวจนิตยสาร และบริการถ่ายเอกสาร - ประเภทสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน 12 ประเภท คือ พจนานุกรม สารานุกรม ทำเนียบนาม วรรณกรรม บรรณานุกรม อักษรานุกรมชีวประวัติ หนังสือนิยายภาษาไทย นวนิยายหรือเรื่องสั้น วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทย วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ - สาขาของสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน 9 สาขา คือ ความรู้ทั่วไป ปรัชญาและศาสนา จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ (ทั่วไป) ดนตรี ศิลปกรรม การศึกษา และรัฐศาสตร์
<p>3. นิสิตส่วนมากมีความต้องการในบริการยืมหนังสือ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บริการจ่าย-รับ (หรือบริการยืมหนังสือ) 	-

ตารางที่ 52 สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐานของการวิจัย	ผลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน	ผลที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
4. นิสิตส่วนมากมีความต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน	- จัดมุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ บริการใส่ทัศนวัสดุ จัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการจัดทำสาระสังเขป และบริการจัดทำกฤตภาค	-
5. ปัญหาสำคัญในการใช้บริการห้องสมุดของนิสิต คือ การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบ ซึ่งมีส่วนทำให้ นิสิตไม่เข้าใช้ห้องสมุด	- นิสิตจำนวนสูงสุดเข้าใช้ห้องสมุดน้อย (น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์) เพราะค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบมากเป็นอันดับที่ 1	-

อภิปรายผล

การอภิปรายผลนี้ ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลตามแนววัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย โดยบรรยายเปรียบเทียบข้อค้นพบกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพการใช้ห้องสมุด

ผลการวิจัยที่ว่านิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดในระดับมาก คือ เพื่อใช้หนังสือ เพื่อทำการบ้านหรือทำรายงาน และเพื่อทบทวนบทเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); สมทรง แจ้งเดชา (ทะยี่เจ้มะ) (2528) และ สุณีย์ นัยจันทร์ (2523) ซึ่งต่างพบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตร จึงสะท้อนให้เห็นว่า การจัดบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดนั้นมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนของนิสิตให้สมบูรณ์ขึ้น และเป็นไปตามมาตรฐานสำหรับห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในแง่ที่ว่า บริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดขึ้นควรสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย (Lynch 1987: 122) ซึ่งวัตถุประสงค์และหน้าที่โดยตรงของมหาวิทยาลัยก็คือ การส่งเสริมการเรียนการสอนการวิจัยของนิสิตและอาจารย์นั่นเอง (ทบวงมหาวิทยาลัย 2529: 2)

สำหรับความถี่ในการใช้ห้องสมุดที่พบว่า นิสิตจำนวนสูงสุด เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิตเข้าใช้ห้องสมุดไม่มากนัก คือ การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุปรียา ลุลิตานนท์ (2530) ที่ว่าสาเหตุหลักที่นิสิตไม่เข้าใช้ห้องสมุด คือ ไม่มีหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ ทั้งนี้ การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการใช้ห้องสมุดในต่างประเทศด้วยเช่นกัน ดังที่ Urguhart และ Schofield (1971: 233-241) พบว่า นักศึกษาค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบเนื่องจากมีผู้อื่นนำสิ่งพิมพ์ที่ตนต้องการไปใช้มากกว่าเป็นเพราะไม่ทราบวิธีค้น ส่วนสาเหตุของการค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบในการวิจัยครั้งนี้อาจมีลักษณะเดียวกัน คือ มีผู้อื่นยืมสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ไป โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับหนังสือทั่วไปและนวนิยายหรือเรื่องสั้น การเรียงสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ บนชั้นผิดที่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ การจัดเก็บยากแก่การค้นหา โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์

ประเภทหนังสือพิมพ์และวารสาร ซึ่งล้วนเป็นปัญหาในการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของนิสิต ทั้งสิ้น

ส่วนการที่นิสิตใช้บริการถ่ายเอกสารในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดอาจมีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับสภาพการใช้ของนิสิต ตามที่นิสิตเป็นจำนวนมากให้ข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ห้องสมุดทุกแห่งต่างประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาของสิ่งพิมพ์ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้ห้องสมุดต้องสั่งซื้อเฉพาะสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นจริง ๆ สำหรับห้องสมุดของตนในจำนวนจำกัดเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ บริการถ่ายเอกสารจึงเป็นบริการหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้การใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของนิสิตเป็นไปอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น (Whitestone 1977: 91-92) และอีกส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะทางห้องสมุดไม่อนุญาตให้นิสิตยืมสิ่งพิมพ์บางประเภท หรือให้ยืมได้ในระยะสั้นเท่านั้น จึงทำให้สภาพการใช้บริการถ่ายเอกสารของนิสิตอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย ส่วนบริการที่นิสิตใช้ใน ระดับมากรองจากบริการถ่ายเอกสารนั้น ได้แก่ บริการจ่าย-รับ ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525); จิฤติ บึงตระกูล (2521); ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); วนิดา จินตนาอนุรัตน์ (2523); วรนุช เตียวตระกูล (2525); สมทรง แจ้งเดชา (หะยีเจ๊ะมะ) (2528); สมศรี กิรดิวุฒิกุล (2528); สุนีย์ นุ้ยจันทร์ (2523) และ สุปรียา ลุลิตานนท์ (2530) คือ นักศึกษาส่วนมากนิยมใช้บริการจ่าย-รับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่นิสิตเข้าใช้ห้องสมุดได้ในแต่ละวันคือช่วงที่ไม่มีชั่วโมงเรียน ประกอบกับห้องสมุดปิดทำการในเวลา 16.00 น. จึงทำให้นิสิตมีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดน้อย ดังที่นิสิตเป็นจำนวนมากให้ความเห็นว่า การไม่มีเวลามาห้องสมุดเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้เข้าใช้ห้องสมุดน้อย รวมทั้งนิสิตให้ข้อเสนอแนะว่าห้องสมุดควรขยายเวลาบริการในตอนเย็นด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การยืมสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไปใช้นอกห้องสมุดจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นิสิตสามารถใช้สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดได้แม้จะมีเวลาเข้าไม่มากนัก และส่งผลให้การใช้บริการจ่าย-รับอยู่ในระดับสูงด้วยเช่นกัน

สำหรับสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ใน ระดับมากซึ่งได้แก่ หนังสือทั่วไปภาษาไทย พบว่าสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วนิดา จินตนาอนุรัตน์ (2523); สมศรี กิรดิวุฒิกุล (2528) และ สุปรียา ลุลิตานนท์ (2530) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตมีความคุ้นเคยกับภาษาของตนมากกว่า

ภาษาต่างประเทศ แม้ว่านิสิตส่วนมากจะเลือกเรียนสาขาวิชาที่เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ โดยตรงก็ตาม

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่านิสิตใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีในระดับ มากนั้น อาจเนื่องจากสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกซึ่งเปิดสอนในคณะอักษรศาสตร์ ทั้งหมด 14 สาขา เป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวกับภาษาโดยตรงถึง 9 สาขาวิชา และนิสิตที่ตอบ แบบสอบถามเป็นนิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาภาษาต่าง ๆ เป็นวิชาเอกถึง 275 คน ในขณะที่มี นิสิตซึ่งเลือกเรียนสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาต่าง ๆ โดยตรงเป็นวิชาเอกเพียง 28 คน ดังนั้น สภาพการใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีจึงอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับ การใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาอื่น ๆ แต่สำหรับสาเหตุที่ทำให้นิสิตในแต่ละสาขาวิชาเอกใช้สิ่งพิมพ์ ในสาขาปรัชญาและศาสนา รัฐศาสตร์ การศึกษา จิตวิทยา ศิลปกรรม ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และกีฬา ในระดับน้อยนั้น อาจ เนื่องจากว่า สาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาเอกเพียง 3 สาขาวิชา นั่นคือ ปรัชญา ภูมิศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ เท่านั้น รวมทั้ง 3 สาขาวิชาดังกล่าว เป็น สาขาวิชาที่นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าเป็นวิชาเอกเพียง 17 คน ซึ่งประกอบด้วย นิสิต สาขาวิชาเอกภูมิศาสตร์ 11 คน นิสิตสาขาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ 5 คน นิสิตสาขา วิชาเอกปรัชญา 1 คน ย่อมมีส่วนทำให้การใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ข้างต้นอยู่ในระดับ น้อย

2. ความแตกต่างในการใช้ห้องสมุดของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี

จากผลการวิจัยที่พบว่านิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด แตกต่างกัน คือ เพื่อใช้วิทยานิพนธ์ เพื่อทบทวนบทเรียน และเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนหรือนัดพบ เพื่อน ซึ่งในความแตกต่างกันนี้ยังพบว่า นิสิตฐานะชั้นปีที่ 3 และ 4 ต่างมีวัตถุประสงค์ใน การใช้ห้องสมุดเพื่อใช้วิทยานิพนธ์มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 และนิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 ก็มี วัตถุประสงค์ดังกล่าวมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 2 ด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มี ฐานะชั้นปีสูงขึ้นมีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียน มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีแรก ๆ จึงทำให้นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อใช้วิทยานิพนธ์ มากขึ้นตามฐานะชั้นปี

สำหรับความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีที่แตกต่างกัน คือ นิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้ห้องสมุดมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีอื่น ๆ ทั้งหมด ปรากฏว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Elliott (1977: 2391-A) ที่ว่า ฐานะชั้นปีมีบทบาทสำคัญต่อการใช้ห้องสมุด กล่าวคือ นักศึกษาฐานะชั้นปีแรก ๆ มีการบ้านที่ต้องค้นคว้าจากห้องสมุดมาก ในขณะที่นักศึกษาที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้น มีการบ้านที่ต้องค้นคว้าจากห้องสมุดน้อยกว่า จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้น ใช้ห้องสมุดน้อยลง แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ Emdad และ Rogers (1978: 449-455) ที่ว่า การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาจะเพิ่มมากขึ้นตามฐานะชั้นปี

ส่วนการที่นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีใช้บริการต่าง ๆ แตกต่างกัน โดยเฉพาะในกรณีของการใช้บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดนั้น อาจเนื่องมาจากภูมิหลังในการใช้ห้องสมุดของนิสิตเอง ตามที่พบว่านิสิตฐานะชั้นปีแรก ๆ ใช้บริการดังกล่าวมากกว่านิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้น สำหรับในกรณีของการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ นิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้บริการดังกล่าวมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา กระแสชัย (2525) คือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ใช้บริการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2-6 ใช้บริการจ่าย-รับมากที่สุด จึงแสดงให้เห็นว่า นิสิตฐานะชั้นปีแรก ๆ อาจยังไม่คุ้นเคยกับการใช้ห้องสมุดมากนักและต้องการความช่วยเหลือ ตลอดจนคำแนะนำต่าง ๆ มากกว่านิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้นซึ่งมีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดมานานกว่า ด้วยเหตุนี้บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดและบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ซึ่งต่างเป็นบริการที่ช่วยให้นิสิตสามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและถูกต้อง โดยมีบรรณารักษ์เป็นสื่อกลางที่สำคัญระหว่างสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดและผู้ใช้ (ณรงค์ บ่อมบุบผา 2526: 4; Kumar 1980: 79-80) จึงเป็นบริการที่นิสิตฐานะชั้นปีแรก ๆ ใช้ในปริมาณที่สูงกว่านิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้น ส่วนบริการที่นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีใช้ไม่แตกต่างกัน คือ บริการหนังสือสำรอง บริการรายชื่อหนังสือใหม่ และบริการนิทรรศการหนังสือใหม่ นั้น อาจเป็นเพราะนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีไม่มีความจำเป็นต้องใช้หรือไม่เห็นความสำคัญของบริการดังกล่าว จึงต่างมีสภาพการใช้อยู่ในระดับน้อยด้วยกันทั้งสิ้น

การใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีที่แตกต่างกันนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า นิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้สารานุกรมและนวนิยายหรือเรื่องสั้นมากกว่านิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้นทั้งหมด แต่นิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้น ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาต่างประเทศ หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ทำเนียบนามวิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การเรียนการสอนของนิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 โดยทั่วไปเป็นการวางพื้นฐานอย่างกว้าง ๆ จึงทำให้สารานุกรมซึ่งเป็นหนังสืออ้างอิงประเภทที่ให้ข้อมูลโดยตรง ใช้ค้นคว้าหาเรื่องราว ใช้ตอบปัญหาที่ต้องการทราบเฉพาะอย่าง และให้ความรู้พื้นฐานด้านต่าง ๆ (สุพัตรา ชุมเกตุ และคนอื่น ๆ 2522: 94-96) เป็นสิ่งพิมพ์ที่นิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ใช้มากกว่านิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงขึ้น ประกอบกับการที่นิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ได้เลือกสาขาวิชาเอกแล้ว ย่อมส่งผลให้การเรียนการสอนมีลักษณะลึกซึ้งมากขึ้น ดังนั้น ลักษณะและปริมาณการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของนิสิตที่มีฐานะชั้นปีสูงกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 จึงมักมีความลึกซึ้งและเป็นสิ่งพิมพ์วิชาการมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ส่วนสิ่งพิมพ์ที่นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีใช้ไม่แตกต่างกัน เช่น หนังสือทั่วไปภาษาไทยและพจนานุกรมนั้น อาจเนื่องจากสิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทนี้ต่างมีความสำคัญต่อการเรียนของนิสิตทั้ง 4 ฐานะชั้นปีเหมือนกัน ดังจะเห็นได้จากปริมาณการใช้ต่างอยู่ในระดับมากและปานกลางตามลำดับ แต่สำหรับบรรณานุกรม อักษรานุกรมชีวประวัติ และอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ นั้น นิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี อาจไม่มีความจำเป็นต้องใช้มากนัก จึงต่างมีสภาพการใช้อยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น

ด้านการใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปีที่แตกต่างกันนั้น นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ต่างใช้สิ่งพิมพ์สาขาภาษาและวรรณคดีมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตเลือกเรียนสาขาวิชาเอกได้เมื่ออยู่ฐานะชั้นปีที่ 2 ดังนั้น การใช้สิ่งพิมพ์ของนิสิตฐานะชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ซึ่งเลือกสาขาวิชาเอกแล้ว และสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกจำนวนมากที่สุดมักเกี่ยวข้องกับภาษาโดยตรง การใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีจึงมากกว่านิสิตฐานะชั้นปีที่ 1

3. ความแตกต่าง ในการ ใช้ห้องสมุดของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียน เป็นวิชาเอก

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า นิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาเอก ใช้สิ่งพิมพ์ประเภทอักษรานุกรมภูมิศาสตร์มากกว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ศิลปการละคร ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาสเปน เป็นวิชาเอก นอกจากนี้แล้ว นิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาเอกยังใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาภูมิศาสตร์มากกว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน เป็นวิชาเอกอีกด้วย รวมทั้งนิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาเอกก็ใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์มากกว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเยอรมัน เป็นวิชาเอก ย่อมแสดงให้เห็นว่าสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกมีผลกระทบต่อประเภทและสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะเฉพาะของสิ่งพิมพ์ประเภทอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ สิ่งพิมพ์สาขาภูมิศาสตร์ และสิ่งพิมพ์สาขาบรรณารักษศาสตร์ ต่างเป็นสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ส่วนมากมักได้แก่ผู้เรียนสาขาวิชาดังกล่าวเป็นวิชาเอกเท่านั้น แต่นิสิตสาขาวิชาเอกอื่น ๆ ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ เป็นต้น

4. ความต้องการในการใช้ห้องสมุด

บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดที่นิสิตต้องการในระดับมากนั้น พบว่าสอดคล้องกับสภาพการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด คือ นิสิตมีความต้องการในบริการถ่ายเอกสารและบริการจ่าย-รับในระดับมาก และนิสิตก็ใช้บริการทั้งสองดังกล่าวในระดับมากเช่นกัน รวมทั้งการที่นิสิตมากกว่าครึ่งต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือ จัดมุมสบายสำหรับอ่านหนังสือ บริการใส่ตลับวีซีดี จัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการจัดทำสาระสังเขป และบริการจัดทำกฤตภาค พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525) และ ทศนา หาญพล (2519) ในแง่ที่ว่านักศึกษาต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการใส่ตลับวีซีดีเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมทรง แจ่มเดชา (ทะยี่เจ๊ะมะ) (2528) คือ นักศึกษาต้องการที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลเพิ่มขึ้น

สำหรับความต้องการของนิสิตในสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด พบว่าสอดคล้องกับสภาพการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด คือ นิสิตมีความต้องการในหนังสือทั่วไปภาษาไทยในระดับมาก และนิสิตก็ใช้หนังสือทั่วไปภาษาไทยในระดับมากเช่นกัน

ด้านสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตต้องการ พบว่าสอดคล้องกับสภาพการใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชานั้น ๆ ได้แก่ นิสิตมีความต้องการในสิ่งพิมพ์สาขาภาษาและวรรณคดีในระดับมาก และนิสิตก็ใช้สิ่งพิมพ์สาขาภาษาและวรรณคดีในระดับมาก

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุด

ตามที่พบว่าการรถ่ายเอกสารนานเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการต่าง ๆ ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะบริการถ่ายเอกสารเป็นบริการที่นิสิตใช้และมีความต้องการในระดับมาก จึงทำให้การให้บริการไม่สามารถสนองความต้องการของนิสิตได้เพียงพอ ดังที่นิสิตให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการเพิ่มจำนวนเครื่องถ่ายเอกสาร

ส่วนปัญหาสำคัญที่เกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ที่พบว่าเป็น การมีผู้อื่นยืมหนังสือทั่วไปไปก่อนนั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิฤติ บึงตระกูล (2521); ทศนา ทาญพล (2519); รัตนา กระแสชัย (2525); ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); วนิตา จินตนาสุรัตน์ (2523); วรนุช เตียวตระกูล (2525) และ สมศรี กิรดิวุฒิกุล (2528) ที่ว่า ห้องสมุดแต่ละแห่งมีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด และหนังสือเล่มที่ผู้ใช้ห้องสมุดต้องการมักมีผู้อื่นยืมไปก่อน ทั้งนี้ นิสิตยังได้เสนอว่าควรมีการเพิ่มจำนวนสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้น

ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ได้แก่ การมีที่นั่งอ่านน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525) และ สุนีย์ นัยจันทร์ (2523) ร่วมกันนี้ นิสิตให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการเพิ่มจำนวนที่นั่งอ่าน รวมทั้งควรมีการปรับปรุงที่นั่งให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพการใช้ห้องสมุด ความต้องการในการใช้ห้องสมุด ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุดของนิสิต และขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดบริการ รวมทั้งการดำเนินงานห้องสมุดให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดมากขึ้น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ห้องสมุดสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ เป็นแนวทางในการของบประมาณสำหรับจัดหาสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่นิสิตมีความต้องการมากเพิ่มขึ้น รวมทั้งงบประมาณสำหรับจัดหาที่นั่งอ่านให้เพียงพอกับปริมาณการใช้และความต้องการของนิสิต ตลอดจนงบประมาณที่ใช้สำหรับซ่อมครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ
2. ห้องสมุดสามารถนำผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้และความต้องการในสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ และการใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาต่าง ๆ ของนิสิต ไปประกอบการพิจารณาเพื่อจัดหาทรัพยากรห้องสมุดให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของนิสิตมากขึ้น
3. ห้องสมุดสามารถนำผลการวิจัยในส่วนที่ว่า นิสิตใช้บริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ในระดับน้อยและน้อยที่สุดเป็นส่วนใหญ่ นั้น มาเป็นแนวทางในการพิจารณาหาทางส่งเสริมให้นิสิตเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการเหล่านั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดทำป้ายนิเทศ การจัดทำคู่มือการใช้บริการต่าง ๆ ให้น่าสนใจ เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากบริการทุกบริการที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ต่างต้องใช้เวลา งบประมาณ และแรงงาน เป็นจำนวนมาก จึงควรมีการส่งเสริมให้บริการต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อนิสิตอย่างเต็มที่และคุ้มค่าที่สุด
4. ห้องสมุดสามารถนำผลการวิจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างในการใช้บริการต่าง ๆ การใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ และการใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละฐานะชั้นปี มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนการให้การศึกษาด้านการใช้ห้องสมุดของนิสิตในแต่ละ

ฐานะชั้นปีอย่างสัมพันธ์และต่อเนื่องกันไป โดยอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของนิสิตใน ฐานะชั้นปีนั้น ๆ เป็นหลัก

5. ท้องสมุคสามารถนำผลการวิจัยในส่วนของความแตกต่างในการใช้สิ่งพิมพ์ ประเภทต่าง ๆ และการใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาต่าง ๆ ของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาที่นิสิตเลือก เรียนเป็นวิชาเอก มาเป็นแนวทางในการจัดบริการเผยแพร่ข่าวสารทันสมัย ให้ตรงกับ ความต้องการของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาที่นิสิตเลือก เรียน เป็นวิชาเอกมากขึ้น ซึ่งอาจทำได้ โดยการแจ้งรายชื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความต้องการของนิสิตในแต่ละ สาขาวิชาที่นิสิตเลือก เรียน เป็นวิชาเอก ไปยังภาควิชาต่าง ๆ เป็นต้น

6. ท้องสมุคสามารถนำปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาศึกษาเพื่อ เป็นแนวทางใน การปรับปรุง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของท้องสมุคให้สนองความต้องการของนิสิตได้ อย่างเหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

1. จากการที่นิสิตจำนวนสูงสุด เข้าใช้ท้องสมุคน้อยนั้น ทางท้องสมุคจึงควรหาวิธี ส่งเสริมให้นิสิตเข้าใช้ท้องสมุคมากขึ้น เช่น การประสานงานและร่วมมือกับอาจารย์อย่าง ใกล้ชิด โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการใช้ท้องสมุคเพื่อประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้ ทาง ท้องสมุคควรทำความเข้าใจกับหลักสูตรของคณะเป็นอย่างดีควบคู่กันไปด้วย เพื่อที่จะสามารถ จัดเตรียมบริการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตให้มากที่สุด

2. ควรให้ความสำคัญและจัดหาพจนานุกรม หนังสือทั่วไปภาษาไทย นวนิยาย หรือเรื่องสั้น วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ ภาษาไทย รวมทั้งสิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีให้มากขึ้น เพราะต่างเป็นสิ่งพิมพ์ที่ นิสิตมีความต้องการในระดับมากทั้งสิ้น

3. ควรขยายเวลาเปิดทำการในตอนเย็นหรือช่วงใกล้สอบ เพื่อนิสิตจะได้มีเวลา ในการใช้ท้องสมุคมากขึ้น

4. ควรจัดที่นั่งอ่านภายในห้องสมุดให้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ รวมทั้งการจัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลซึ่งนิสิตเกือบทั้งหมดต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของนิสิตระดับปริญญาโทและอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดทุกประเภท ได้สมบูรณ์มากขึ้น

2. ศึกษาสาเหตุในการค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบของนิสิตอย่างละเอียด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งมีส่วนทำให้นิสิตไม่เข้าใช้ห้องสมุดหรือเข้าใช้ห้องสมุดน้อยในปัจจุบัน

3. จากการที่บริการจ่าย-รับเป็นบริการที่นิสิตใช้ในระดั้มาก จึงน่าจะศึกษาการใช้บริการดังกล่าวโดยละเอียดในลักษณะที่ว่า สิ่งพิมพ์ที่นิสิตยืมนั้น เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทใด หรือเป็นสิ่งพิมพ์สาขาใดมาก ซึ่งจะทำให้มองเห็นภาพการใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของนิสิตได้ชัดเจน และถูกต้องมากขึ้นหากมีการนำมาพิจารณาประกอบกับผลการวิจัยในครั้งนี้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดได้อย่างคุ้มค่าต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

จากการตั้งสมมติฐานข้อ 2 ไว้ว่า สาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอก เป็นตัวแปรที่ทำให้นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ห้องสมุด การใช้บริการต่าง ๆ แตกต่างกันนั้น ย่อมทำให้สาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญยิ่งสำหรับการวิเคราะห์เพื่อศึกษาสมมติฐานดังกล่าว แต่จากการวิจัยปรากฏว่า ในแต่ละสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกมีจำนวนนิสิตที่แตกต่างกันมาก เช่น สาขาวิชาปรัชญา มีนิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกเพียง 1 คน ในขณะที่สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีนิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกถึง 189 คน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิตินั้นถือว่าไม่ถูกต้องนัก เพราะกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันไม่ควรจะมีจำนวนต่างกันมากกว่า 50 หน่วย